

BATOleden bezoeken Museum *Hof van Hessen* in Huissen

Op 18 januari 2025 bezochten zes leden van de BATO het stadje Huissen, dat tussen Arnhem en Nijmegen ligt, niet ver van de linkeroever van de Nederrijn. Het museum Hof van Hessen, Vierakkerstraat 39, is gevestigd in een statig witgepleisterd pand uit 1647, dat door de gemeente ter beschikking werd gesteld aan de Historische Kring Huessen.

Wij werden rondgeleid door de heer Cor Neijenhuis van de archeologische werkgroep, die van 1992 tot 1995 samen met anderen het gebouw heeft gerestaureerd.

Cor vertelde dat dit gebied in de ijzertijd al bewoond was en in de Romeinse tijd aan de noordgrens (Limes) van het Romeinse Rijk lag. In 814 heette het dorpje Hosenhym, eeuwen later Heuschenheim en tegenwoordig Huissen (zeg Huusse).

Van 1242-1816 was de plaats in handen van achtereenvolgens Kleef, Brandenburg en Pruisen en vóór 1314 verkreeg hij stadsrechten. Er werd tol geheven op schepen die vracht vervoerden over de Rijn. Handelaren die zich in het stadje vestigden, betaalden geen tol. Over de Rijn werd o.a. aardewerk aan-gevoerd, dat in het museum te zien is.

Alle andere dorpen en steden in de omgeving vielen onder Gelre (Gelderland). Er zijn eeuwenlang oorlogen uitgevochten en het katholieke Duitse stadje werd pas in 1816 aan Nederland overgedragen. De slag om Arnhem en het vervolg daarvan leidde tot grote schade aan historische gebouwen en verlies aan mensenlevens. Na de oorlog werd de tuinbouw steeds belangrijker. Vanaf de jaren 1970 zijn er buitenwijken gebouwd en tegenwoordig is Huissen een forensenstad. In 2001 fuseerden Huissen, Bommel en Gendt tot de gemeente Lingewaard. De Linge en de Waal liggen ten zuiden van Huissen.

De museumzaal op de begane grond is ingericht met themavitrines. Van Romeins Huissen (de Limes) is er wit aardewerk, terra sigilata, landbouwgereedschap en metaalvondsten. Heel bijzonder is een git-zwarte ring met een Afrikaanse kop in profiel. De Romeinse legers bestonden uit manschappen uit alle windstreken van het rijk. Ze brachten de Romeinse levensstijl met zich mee, wat blijkt uit de import van luxe parfumflesjes. Bakstenen en dakpannen dragen soms stempels van het Xe legioen, de bouwploug van het leger (genie).

Andere vitrines zijn gewijd aan de Kleefse stad Huissen en de Tweede Wereldoorlog. Voeten van Duitse roemers, steengoed kruiken en maiolica wandbordjes met Duitse spreuken zijn importgoederen die in het dagelijks leven gebruikt werden. In de 18e en 19e eeuw werd er tabak geplant, wat ook op de Utrechtse Heuvelrug gebruikelijk was.

Op de bovenverdieping van de Hof van Hessen dronken we koffie in de sfeervolle bestuurskamer. Cor vertelde dat de archeologiegroep in Huissen haar vondsten registreert in Memorix, dat is gekoppeld aan Erfgoed Gelderland, de Collectie Gelderland. De vondsten worden beschreven en gefotografeerd. Van huis uit werken en de website raadplegen is mogelijk. Musea kunnen aanvragen doen om stukken te lenen voor hun eigen tentoonstellingen. Een 14e eeuws leren kinderslaarsje heeft al een hele tournee gemaakt! De archeologische werkgroep heeft jarenlang opgravingen gedaan, en af en toe worden er verzamelingen aan haar overgedragen.

Wij van de BATO zijn meer bekend met PAN (Portable Antiquities of the Netherlands), waarin vooral metaaldetector vondsten worden geregistreerd. Het is lastig dat er verschillende

databases naast elkaar bestaan. Maar als je iets opzoekt (bv wrijfschaal) en niet de exacte vindplaats nodig hebt, is het geen probleem.

Na de koffie traden wij binnen in het paradijs van de archeologische werkgroep. Een ruimte met wandrekken vol gerestaureerde vondsten en prachtige stukken waar je zelf de ontbrekende delen bij kan denken. Heel veel Rijnlands aardewerk; witte Jacobakannen met horizontale ribbels, grijs 'Keuls' steengoed met blauw glazuur, bruin steengoed waterkruikjes met oor, roodbakkende borden met gele en groene slijbversiering, zalfpotjes, steengoed inktotjes, blauw-witte maiolicaborden, Pingsdorf aardewerk met grillige verflodders, lokaal gemaakt grof grijsbakend aardewerk, sleutels, mammoetschedels en reuzenbotten. In de bibliotheek en archiefruimte waren 17e eeuwse tegels en 19e eeuwse flessen te zien.

Wij bedankten Cor Neijenhuis hartelijk voor zijn enthousiaste en informatieve rondleiding en staken de straat over naar een bruin café om de sfeer van Huissen te proeven! De Oudheidkamer in Tiel had Toine Bäcker een tip gegeven om dit museum te bezoeken, waarvoor dank!

Bronnen: Wikipedia over Huissen; website van de Historische Kring Huessen; MijnGelderland.nl en mondelinge informatie van de heer Cor Neijenhuis.

(Tekst door: Hermina Gaikhorst)

